

Zorgleerlingen in de eerste opvang: ons een zorg?!

1 januari 1999

Auteur: Tetsje Oelen

Volume: 30

Nummer: 2

Pagina's: 61-71

Documenten

- [moer_jrg30_012.pdf](#)

tetsje oelen een docent vertelt babak komt als eerste het lokaal binnen hij komt onmiddellijk naar mij toe en vraagt hoe het met mij gaat zonder overgang vertelt hij zorgleerlingen mij dat zijn zusje ook naar nederland komt en in de eerste opvang dat zijn familie wil dat zij hier op school komt ondertussen zijn ook de andere leerlingen ons een zorg binnengekomen ramazan en thuyen lopen elkaar te duwen snjezana zit afwezig naar buiten te kijken haar kin op haar tas gesteund ik stel babak voor dat wij in de pauze even verder praten omdat ik met de les wil beginnen het project bureau in rotterdam houdt zich onderen hij gaat zitten ondertussen kiest ellelta andere bezig met de eerste opvang van allochtone haar hele tas leeg op zoek naar haar boek het leerling en in het voortgezet onderwijs gebelken is duurt even voor iedereen op zijn plaats zit dan dat er ook in de eerste opvang leerlingen zijn die kan de les beginnen ik schrijf op het bord wat speciale zorg nodig hebben de zorgleerling en we dit lesuur gaan doen we beginnen met tetsje oelen beschrijft in dit artikel welke problemen beter lezen dat doen we in niveaugroepen men deze leerlingen hebben bij het volgen van de lessen in een volgend artikel hoopt ze oplossingen iedereen kan op zijn kaart zien in welk groepje voor deze problemen te kunnen geven dit artikel hij zit toch moet ik veel leerlingen helpen met eindigt met een oproep tot uitwisseling van kennis het bij elkaar gaan zitten in hun groepje en het onderzoek en des kundigheden en zoeken van de juiste bladzijde voor sommige leerlingen lijkt het werken met twee boeken al teveel van het goede een extra hulp in deze in de eerste opvang van het voortgezet onderwijs zou zeer welkom zijn derwijs worden leerlingen opgevangen die net in nederland zijn de zogenaamde nieuw aparte groep rekenen van dijk en delcour komers afhankelijk van hun voorverrichten 1998 schrijven in hun leerplan voor analfa met het nederlands blijven zij een tot twee beten hoe deze leerlingen opgevangen kunnen jaar in de eerste opvang daarna stromen zij worden ook leerlingen met zintuig door naar het reguliere onderwijs een deel lijke en motorische handicaps rekenen we van deze leerlingen heeft de volle twee jaar of niet tot onze doelgroep voor hen is soms zelfs nog meer nodig voordat zij de cial op

hun handicap toegespitste zorg eerste opvang kunnen verlaten deze groep nodig allochtone leerlingen behoeft extra zorg en aandacht we noemen ze zorgleerlingen over kenmerken hen gaat dit artikel in Claessens en de Maat 1996 wordt een wat zijn zorgleerlingen beschrijving gegeven van kenmerken die zorgleerlingen kunnen vertonen deze kenmerken vormen geen homogene merken zijn van toepassing op zowel autochtoon groep het is mogelijk typen leerlingen te tonen als allochtone zorgleerlingen veel definiëren op basis van aanleg en ontwikkelingszorgleerlingen vallen vaak op door specifiek gedrag van bepaalde vaardigheden hieronder gedrag zowel op het cognitieve als op sociaal gebied hier nader op in in de praktijk blijkt emotionele vlak ze scoren lager dan gemiddeld dat zorgleerling een rekbaar begrip is deld op een aantal van de onderstaande vaak worden bijvoorbeeld ook analfabete dimensies hoewel deze dimensies hierover leerlingen tot de zorgleerlingen gerekend gens als feiten beschreven worden zijn het inderdaad hebben analfabete leerlingen extra uiteraard mogelijke kenmerken zorg nodig zozeer zelfs dat we hen tot een zelfstudie een zorgleerling handelt impuls 1999 2 moer 61 biever zijn handelen wordt uitgelokt door zierige bijklank toch blijven we deze term toevalige indrukken gebruiken deze leerlingen hebben immers actief passief gedrag een zorgleerling neemt meer dan gemiddelde leerlingen onze zorg en minder initiatieven is minder weetgierig en aandacht nodig om eerst binnen de school en minder creatief later binnen de maatschappij in hun eigen selectieve aandacht en concentratie een zorgheid te kunnen functioneren leerling vindt het moeilijk om zijn aandacht gedurende een bepaalde tijd op een ding aanleg en of vaardigheden tegelijk te richten vermogen tot analyses structuren abstracte mens beschikt over een zekere cognitieve straheren generaliseren anticiperen en een leerve aanleg zijn talenten binnen deze cognitieve met weinig vaardigheden op deze punten tieve aanleg kunnen we een onderscheid onderverindt ernstige problemen bij het omgaan tussen cognitief intellectueel en sociaal gaan met schooltaken enkele voorbeelden cognitieve aanleg bij cognitief intellectuele hiervan zijn het achterhalen van woordbeten aanleg denken we aan dimensies als het kennen van onbekende woorden het begripvermogen om te structuren abstracte verpennen van lange reeksten het onderscheiden mogebij sociaal cognitieve aanleg gaat van hoofdzaken het toepassen van de juiste het omvermogens als denken over andere regels op het juiste moment mensover zichzelf over de relatie tussen geheugen en zorgleerling heeft vaak proandere over de relatie tussen andere en blemen met zijn geheugen zichzelf deze twee aspecten van cognitieve werkte mpo vaak ligt het werktempo laag aanleg zijn nauw met elkaar verbonden meeus 1994 ook in hun sociaal emotioneel gedrag vallen bepaalde dingen op vaak zijn de leerlingen een probleem is dat we iemands aanleg alleen wat drukker dan anderen of trekken ze zich maar kunnen aflezen aan iemands vaardig juist wat sneller terug omdat ze merken dat het den we schatten in iemand's aanleg dus in opzet niet aan bepaalde vaardigheden voldoen basiss van de vaardigheden die hij ontwikkeld worden ze vaak faalangstig soms reageren ze keld heeft dat is ook wat de meeste intelligentie test zoals reelerlingen in con-

flic tsituatie s te rechtzewisc r for children corr eleert de mate waa ri n zijn sn el uit hun doen door het een e n ander een le erling bijvoorbeeld doolhofpuzzel s kan hebben ze nogal eens aanpassingsproblemen oplossen aan zijn didac tische le e ftijd en doet op bas is daarvan e e n uitspraak ove r zijn als leerlin ge n e e n aantal van bovens ta a nde a n l e g voor kinde ren die opg e groeid zijn in k e nmerk e n hebben heeft dit vaak gevolgen de we ste rse maatschappij e n die een regelma voor he t sc hools e l e ren bij allochtone le e r tig s choo ll ev e n hebb e n doet zo n test e en linge n heeft dat du s ook gev olgen voor het red elijk e vo or s p ell in g al moet wel go e d in de leren van he t ned e rland s bij hen ont s taa n gat en gehoud e n worde n dat h e t gaat om e e n acht e rstanden op het gebi ed van tec hnis c h e n momentopname begrijpend lezen zowel hun ac ti e ve als pas sieve woordensc hat ontwikk elt zic h niet zo d e me e ste intelligenti etesten zijn niet ont voorspoedig al s die van hun l eeftijdsge note n wikkeld voor mensen uit niet w es terse cultu ook bij de ande r e vakken blijven ze achter ren al s e en leerling niet opgegroeid is bin zowel in hun taa lmog elijkhede n al s in hun ne n dez e w ester se sam enle ving k a n zijn denkvaardigheden cognitieve ont wikkeling anders verlopen zijn een ops omming als bovenstaande klinkt zowel in cognitief intellec tue e l als in sociaal nogal n egatief het uitgangspunt is hierbij i s cognitief opzicht kunnen die verschi ll en groot dat zorgl eerlinge n zic h in b epaalde opzichte n zijn bovendi en kan e r sprake zijn van e en in on guns tige zin onders cheiden van gemid onderbroken cognitieve ontwikkeling de delde le erlinge n het woord zorgl e rling krijgt situatie in h et land waar de lee rling vandaan hierdoor misschi e n ook een wat minder pl e komt kan van dien aard zijn geweest dat hij 62 m oer 1999 2 een docent ve rt elt ben van cognitieve concepten dit kan leiden tot achterstanden in de cognitieve bag age die mounir is een marokkaanse jongen van een de westerse cultuur eist achterstand is dus jaar of vee rtien aan het eind van de dag kreeg e e n relatief begrip we zien wel dat een zeker hij de op dracht in de spellenhoek een aantal percentage van de nieuwkomers minder fle xi legpuzzels te maken hij had tot nu toe deze bel is in het inpassen van hun cogni tieve opdracht steeds vermeden maar nu moest hij concepten in de westerse cultu ur dit kan ze toch echt dit onderdeel laten aftekenen hij in het nederlandse onder wijssysteem op een pakte de eerste puzzel van vier stukjes na achterstand zetten enige aarzeling begon hij ongericht probeerde wij zoeken nu samen met de rotter damse hij wat op een gegeven moment hielp ik hem scholen die de eerste opvang verzorgen naar een beetje toen de puzzel klaar was was er werkvormen om in te spelen op de ontwik een puzzel met negen stukjes aan de beu rtkeling va n cogni tieve vaardigheid sociale nadat hij wat stukjes gepast had zei ik kijk vaardigheid en taalvaardigheid zoals de leer eens naar het plaatje even later opeens zag lingen die i n nederland nodig hebben op hij dat hij zowel op de vorm van het puzzels dit moment hebben we nog onvoldoende gegevens om hie rv an verslag te kunnen tuk je als op de afbeelding moest le tt en op doen eens had hij de slag te pakken en hij puzzelde met veel plezier verder h erkennin g voorbee ld discrepantie tu s sen aan leg en vaardigh ei d voor een goede begeleiding v a n nieuwko niet of nauwelijks heeft kunnen s p ele n all e mers in het ond e rwijsproce s is h e t belangrijk aan dacht wa s geri cht op overleven in de dat we zo snel mogelijk een betrouwbare

meest letterlijke zin van het woord ook de indicatie hebben wie tot de zorgleerlingen verhuizing naar een ander land zelf en bij behoort en welke specifieke zorg hij nodig asielzoekers kinderen een eventueel verblijf heeft middelen daarvoor zijn het intakeproces kan stagnerend hebben gewerkt en de verlen-
gde intake een intakege verder kunnen leerlingen dermate getrauma sprekt geeft vaak een eerste indicatie hoe oudtiseerd zijn dat ze daardoor niet tot scholen is deze leerling uit welk land komt hij in leren kunnen komen rotterdam wordt er daarnaast een intelligente als we inderdaad bij nieuwkomers eerder tets afgenomen omdat leerlingen nog niet een discrepantie tussen aanleg en vaardig in het nederlands aanspreekbaar zijn is geko heden kunnen verwaachten dan bij autochoten voor de taalvrije raventest verder maakt tonen nederlanders dan is de volgende vraag iedere leerling in spe ook een rekentester kan deze discrepantie verminderd of opgehe is dan iets bekend over zijn vaardigheden en ven worden en zo ja hoe dan en hoe maar er is nog geen betrouwbaar inzicht in verhoudt zich een ontwikkeling van cognitieve leermogelijkheden tot de vaardigheden tot de ontwikkeling van hiervoor hebben we een aantal belangrijke taalvaardigheid en nt2 voor zorgleerlingen tegen een intelligentietest genoemd om de allemaal vragen waar we bij de ontwikkelbezwaren tegen een intelligentietest te onderling van een leerplan voor zorgleerlingen opvangen worden op dit moment assessmentprocedures ontwikkeld deze procedures worden daarom is belangrijkte wijll enen stagiaire op voor het onderwijs vertaald naar een verleng het projectbureau bezig met een literatuurstudie de intake binnen een verlengde intake kun studie naar het verloop van de cognitieve enen we bij de lessen ntz misschien het een ontwikkeling bij all ochtone jongeren van 12 en ander over het leergedrag van de leerling tot 18 jaar zij probeert ook in kaart te afleiden hoe snel kan hij werken kan hij brengen welke cultureel bepaalde invloeden zich goed concentreren kan hij goed samen een rol spelen bij de cognitieve ontwikkeling werken het zou wenselijk zijn als we ook uit deze literatuurstudie blijkt inderdaad dat enig inzicht kunnen krijgen in de oorzaken veel nieuwkomers een andere invulling hebben van anders verlopend leergedrag ligt de 1999 2 moer 63 een dergelijk instrument kunnen we beter een typische klacht van leraren uit een individuen op grond waarvan we een leerling dualistische cultuur is dat leerlingen uit een tot zorgleerling bestempelen we kunnen dan collectivistische cultuur nooit zelf het woord een onderwijsprogramma op maat proberen nemen zelfs niet als de leraar de klas een aan te bieden vraag stelt voor een leerling die zichzelf beschouwt als deel van een groep is het onlosbare typen zorgleerlingen gisch het woord te nemen zonder dat de groep hem of haar daartoe machtigt als de leraar als we inzicht hebben in de aard van de zijn leerlingen aan de praat wil krijgen zal hij leerproblemen van een leerling kunnen we een bepaalde leerling persoonlijk moeten aan proberen vast te stellen en wat de consequenties spreken met het risico van gezichtsverlies voor daarvan zijn voor het onderwijsprogramma en of er gescht materiaal voorhanden de leerling als deze de vraag niet kan beantwoorden tot een onverdeeling in vier woorden hofstede 1991 p 84 typen tot stand gekomen op basis van wat we voorbeeld van sociaal cognitief gedrag beinvloed in de praktijk gezien hebben in de komende doorkultuur tijd moet nog vastgesteld worden

n of deze indeling algemeen geldig is zie afbeelding i oorzaak in een beperkte cognitieve aanleg als we ervan uitgaan dat een leerling extra licht de oorzaak in een achterstand in ontwikkeling nodig heeft op grond van een zwakke keling van cognitieve vaardigheden of is er cognitieve aanleg een gestagneerde cognitieve sprake van emotionele factoren die het leerproces remmen trauma's cognitieve ontwikkeling dan kunnen we een ook na een periode van verlengde intake onderverdeeld maken wat betreft het door moeten docenten alert zijn op het leergedrag s troomp respectie van die leerling daarbij moet van de leerlingen hoe ontwikkelt de leerling ten we rekening houden met het feit dat bij zich verder doen zich nieuwe problemen alle typen leerlingen het onderwijs proces ernstig voor een goede leerlingvolgysteem is hier stilgebleven kan worden door traumatische voor noodzakelijke ervaringen we kunnen zelfs op grond van deze factor nog een vierde type leerling dat trauma's het functioneren van leerlingen onderscheiden leerlingen die in cognitief ernstig kunnen belemmeren is ook gesignaleerd opzicht tot de normale leerlingen behoren leerden in het project neveninstromers in den maar bij wie het nt2 leren niet of slecht op haag in dit kader is een project opgezet gang komt door emotionele problemen in view dat zich onder andere bezighoudt met hun leer gedrag lijken ze daardoor op de het opstellen van signaleerlijsten voor asiel andere typen zorgverleners hieronder gaan zoekers van 16 tot 18 jaar het doel van deze wet op de vier typen nader in lijst en is vast te stellen welke leerlingen persoonlijke problemen hebben en welke cognitieve beperkingen het eerste type opvang daarvoor geboden kan worden bij zorgverleners bestaat uit leerlingen met dit project zijn ook medewerkers van het belangrijke cognitieve beperkingen zowel in projectbureau uit rotterdam betrokken hun denkvaardigheden als in hun sociaal emotionele ontwikkeling deze leerlingen het lijkt ons een goede zaak als er een komen niet boven het concrete niveau uit instrumentarium ontwikkeld zou worden ze blijven achter in schoolse vaardigheden waarmee gedurende een periode van verlenging zoals lezen rekenen en het leren van nederde intake geprobeerd kan worden inzicht te lands als tweede taal ook hun sociaal krijgen in onder meer de volgende punten emotioneel gedrag ontwikkelt zich anders wat weet de leerling wat kan hij hoe vordert sociale vaardigheden moeten expliciet aangegeven bij het leren van nt2 hoe gedraagt hij worden en geoefend worden als deze leerling zich in sociaal opzicht zijn er emotionele lingen in nederland geboren zouden zijn problemen die het leren in de weg staan met waren ze geplaatst in het mlk onderwijs het 64 moer 1999 2 type typering doorstroom mogelijkheden type 1 kenmerken vso mlk toekomstige cognitief intellectuele en sociaal cognitieve beperkingen praktijk onderwijs al dan niet emotionele problemen gevolgen achterstand in kennis en vaardigheden om tot leren te komen is adequate begeleiding vereist moeizame nt2 ontwikkelingen opmerkingen speciale ondersteuning noodzakelijk zebra is ongeschikt type 2 kenmerken ivbo toekomstig vmo cognitief intellectuele en sociaal cognitieve beperkingen met leerweg ondersteun achterstanden in cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling al dan niet emotionele problemen gevolgen achterstand in kennis en vaardigheden om tot leren te komen is adequate begeleiding noodzakelijk moeizame nt2 ontwikkelingen

opmerkingen leerwegondersteuning noodzakelijk k zebra lijkt ongeschikt type 3 kenmerken ivbo of vbo toekomstig achterstanden in cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling vmbo met leerwegondersteuning al dan niet emotionele problemen gevolgen achterstand in kennis en vaardigheden om tot leren te komen is adequate begeleiding noodzakelijk k moeizame ontwikkeling opmerkingen in staat tot leren mbv leerwegondersteuning zebra lijkt met enige aanpassing geschikt type 4 kenmerken toekomstig vbo mav o normale cognitieve en sociaal emotionele ontwikkeling toekomstig vmbo emotionele problemen havo vw o gevolgen achterstand in kennis en vaardigheden om tot leren te komen is adequate begeleiding noodzakelijk k moeizame ontwikkeling opmerkingen in staat tot leren mbv leerwegondersteuning zebra is geschikt afbeelding 1 vier verschillende typen zorgleerlingen 1999 2 moer 65 toekomstig praktijkonderwijs nu worden andere ontwikkeling h e t verschil tussen ze in eerste instantie opgevangen in de eerste sen type 2 en type 3 is gradueel leerlingen opvang behorend tot type 3 hebben een cognitieve voor deze leerlingen is er op dit moment aanleg die voldoende is voor het ivbo toe geen geschikt materiaal lesmateriaal toekomstig vbo tso basissberoepsgerichte leerontwikkeld voor het vso mlk onderwijs zijn weg in hun cognitieve ontwikkeling heb wat het niveau nederlands betreft te moeiben ze achterstanden opgelopen en of hun lijkt het lesmateriaal dat in de eerste opvang ontwikkeling is anders verlopen omdat zij in gebruikt wordt is grotendeels ontwikkeld een niet westerse cultuur opgegroeid zijn voor volwas senen met een normale cognitieve combinatie zwakke aanleg andere ontdeevte aanleg ook wordt wel gewerkt met ontwikkeling leidt ertoe dat ook leerlingen uit materiaal ontwikkeld voor nieuwkomers in dit type leerwegondersteuning nodig heb het basisonderwijs cognitief beperkte leren ben hun schoolse leren kan in eerste instantie hebben echter materiaal nodig dat op de tagneren omdat de verschillen in hun specifieke behoeften is toegesneden dat onderwijssysteem in nederland en hun ei moet heel gestructureerd zijn het taalaan gen land te groot zijn zij moeten eerst die bod zowel actief als passief moet passen bij cognitieve vaardigheden ontwikkel en die hun dagelijkse situatie en aansluiten op hun binnen het nederlands onderwijssysteem toekomstige werksituatie de aansluiting bij noodzakelijk zijn dit vereist een aan dit h e t vso mlx onderwijs scq praktijkonderwijs type leerling aangepaste didactiek vaak zien moe te doerreffend zijn deze leerlingen zijn we deze leerlingen na enige tijd opbloei en niet gebaat bij het eindeloos herhalen van zij kunnen in principe werken met zebrataaltaken en woorden die hun begripsvermogen zullen eraarschijnlijk wel een aantal aan te boven gaan en te boven zullen blijven gaan passingen aan hun specifieke behoeften nodig voor deze leerlingen wordt nu een blauwdruk zijn voor een eigen methode ontwikkeld andere problemen tot slot onderschei achterstanden leerlingen van het tweede en we nog een vierde type zorgleerlingen de type hebben waarschijnlijk onvoldoende leerlingen met voldoende cognitieve aanleg cognitieve bagage om tot zelfstandig verwerken andere het leerproces blokkerende problemen van kennis te komen wij denken dat zij men leerlingen van dit type hebben in met leerwegondersteuning aan de minimale principes voldoende cognitieve bagage een eisen van de basisvorming

kunnen voldoen van de oorzaken waardoor zij in eerste instantie het ziet eraan uit dat deze leerlingen gaan op school niet overeenkomstig hun mogelijke uitstromen naar het ivbo het toekomstig lijken de functies kunnen zijn dat ze sociaal vmbo met leerweg ondersteuning bij deze emotionele problemen hebben op dit moment leerlingen leidt hun lager cognitieve aanlegstromen veel jongeren uit asië lzoekers centra gemakkelijk tot tekorten in hun schools en in binnen in de eerste opvang zij brengen vaardigheden bovendien hebben ze vaak hun eigen problemen met zich mee hierachterstanden in hun cognitieve ontwikkeling voor hebben ze hulp nodig van instanties als ling opgelopen in didactisch opzicht moet de de gggd het riagg en het maatschappelijk lesstof aan vergelijkbare eisen voldoen als die werk in p r i n c i p e moeten deze leerlingen voor leerlingen uit type i bovendien hebben kunnen werken met ze bra wel is duidelijk zij behoefte aan lesmateriële dat inspireert op dat zij daarbij in onderwijskundig opzicht hun cognitieve achterstanden een belangrijk extra ondersteuning behoeven welke ondersteuning met typeris dat het materiaal voor steuning ze nodig hebben en hoe die ondersteuning moet voorbereiden op de steuning geboden moet worden is nog een tvso leerstof dan wel op het leerwegonder vraag steunend onderwijs in het vmbo voor dit in afbeelding i worden de kenmerken van type leerling is er op dit moment geen de vier typen leerling en nog eens op een rijtje geschikt materiaal gezet 66 moer 1999 2 zoeken naar materiale extra be zwaarblijk zij zijn immers geen vlotte en flexibele leerders juist zij hebben behoefte zo als eerder gezegd is en van de problemen aan materiaal dat aansluit bij de ontwikkeling op dit moment dat het haast onmogelijk is die een puber doormaakt en die ontwikkeling om geschikt materiaal en voor het nt2 onder stimuleert gelukkig komt in april 1999 de wijs aan zorgleerlingen te vinden uit afbeelding eerste methode nt2 uit die speciaal ontwikkeling blijkt duidelijk dat de uitstroom keld is voor 1 2 tot t s j a r i g en zebra we zijn mogelijk de van de doelgroep z e e r d i v e r s h e e l b e n i e u w d i n h o e v e r r e z e b r a v o o r d e z i j n h e t m a a k t v e e l v e r s c h i l o f h e t n t 2 z o r g l e e r l i n g e n g e s c h i k t i s v o o r t y p e i i s n u a l o n d e r w i j s l e i d t n a a r h e t v s o m l k o f l e i d t d u i d e l i j k d a t z e b r a v o o r h e n n i e t g e s c h i k t z a l n a a r i v s o v b o o f z e l f s n a a r w e r k z i j n m a a r o o k v o o r d e l e e r l i n g e n v a n t y p e 2 d i e l a a g s c o r e n o p t e c h n i s c h e n b e g r i j p e n d e e n t w e e d e p r o b l e e m i s d a t e r n i e t o f n a u w e l e z e n z u l l e n d e o n d e r d e l e n l e z e n e n s c h r i j v e n l i j k s m a t e r i a a l o n t w i k k e l d i s s p e c i a a l v o o r t e m o e i l i j k z i j n i n a f b e e l d i n g i h e b b e n w e j o n g e r e n h e t m e e s t e m a t e r i a a l i s g e s c h r e v e n a a n g e g e v e n h o e w e d e n k e n d a t z e b r a i n g e z e t v o o r v o l w a s s e n e n m e t e e n a f g e r o n d e c o g n i k a n w o r d e n t i e v e o n t w i k k e l i n g o f v o o r k i n d e r e n i n d e b a s i s s c h o o l l e e f t i j d v a a k g e b r u i k e n d o c e n t e n e e n d e r d e m o e i l i j k h e i d i s d a t m a t e r i a l e n z o a l s m e t h o d e n d i e v o o r a n a l f a b e t e v o l w a s s e n e n z e n u o p d e m a r k t z i j n n i e t z o n d e r m e e r t e o n t w i k k e l d z i j n h e t p r o b l e e m h i e r b i j i s d a t g e b r u i k e n z i j n o m d a t z o r g l e e r l i n g e n b e h o e f t e l e e r l i n g e n v a n t y p e z e n 3 w e l k u n n e n l e z e n h e b b e n a a n e x t r a g e s t r u c t u r e e r d l e s m a t e r i a a l e n s c h r i j v e n z i j h e t o p e e n l a a g n i v e a u a l s d e s t a p j e s w a a r i n d e l e s t o f a a n g e b o d e n w o r d t l e z e n e n s c h r i j v e n s t a g n e e r t v a n w e g e h u n m o e t e n k l e i n e n o v e r z i c h t e l i j k z i j n d e l e e r g e r i n g e c o g n i t i e v e m o g e l i j k h e d e n h e l p t l e s l i n g e n m o e t e n k u n n e n t e r u g -

vall en op vas te mate ri aal voor analfabeten hen ni e t v e rder gewoonten het m
ate ri aal moet extra herha voor onze doelgro ep is het g e bruik van lingss tof be
vatt e n omdat deze leerlingen mat eri ale n di e niet op hen zijn toegesneden m a
ar een beperkte aandacht kunnen opbren 1999 2 moer 67 inde lif t 1 kies de zin
bij het plaatj e 1 a joost drukt op de knop bij de 4 b joost drukt op de knop met
alarm c joost wi l de deur open doen 2 a de deur blijft dicht b iemand maakt de
deur open c de deur kan niet open 3 a joost woont in een flat b de lift gaat naar
boven c joost stapt uit de lift afb eelding z stapsg ewijs leren uit beter lezen i99o
68 moer 1999 2 gen moet zorgvuldig vastgesteld worden ontwikkeli ng van sociale
vaardigheden en welke woorden aangeboden worden deze spreekvaardigheid mag
ik u wat vragen gaat woorden moeten dan volgens een vast patroon uit van video s
over typisch nederlandse ingeslepen worden situaties er zijn video s over de vol-
gende een voorbeeld van lesmate riaal dat de leer onderwerpen markt winkelen
openbaar ver stof in kleine overzichtelijke stapjes aanbiedt voer huisarts en
apotheek het sch ri ftelijk staat in afbeelding 2 de bladspiegel is rustig mate ri aal
is heel praktisch en eenvoudig en overzichtelijk dit voorbeeld komt uit een lees-
methode voor analfabete volwassenen activiteite n beter lezen op dit moment
wordt in rotterdam aan de problematiek rondom zorgleerlingen aandacht mogeli-
jkhede n besteed door het ster project schakeltraject eerste opvang rotterdam ook
wordt er in deze paragraaf geven we een selectie van gewerkt aan een blauwdruk
voor een nt2 mate ri alen die veel bij het onderwijs aan methode voor zorgleerlin-
gen beide projec zorgleerlingen gebruikt worden het zou te ten worden hieronder
kort beschreven beide ver voeren hier a ll e methoden te bespreken projecten vin-
den onder verantwoording van deze selectie is dan ook a ll een bedoeld als een het
projectbureau pedologisch instituut voorlopige handreiking aan docenten die met
plaats zorgleerlingen werken op dit moment gebruiken de meeste docen h et ste r
pr ojec t ten in de eerste opvang een van de volgende methoden als basismate ri
aal spre ken is zilv er de rotterdamse scholen met een afdeling startpunt en de ijs
breker ook tempo geschre eerste opvang proberen samen met het pro ven voor
analfabete volwassenen wordt re jectbureau inhoud te geven aan een onder gel-
matig gebruikt wijsprogramma voor zorgleerlingen in de eerste opvang van het
voortgezet onderwijs als aanvu ll end mate ri aal om de leesvaardig ook met an-
dere scholen met een afdeling heid te bevorderen komt met name de eerste op-
vang en scholen voor v so mlk volgende methode in aanmerking hebben wij als
medewerkers van ster regel lezen doe je overal deze methode om te matig con-
tacten het resultaat van deze leren lezen is gebaseerd op de methode voor samen-
werking is dat we bezig zijn met de het basisonderwijs veilig leren leze n maar is
ontwikkeling van een leerplan voor deze speciaal ontwikkeld voor tien tot veertien
leerlingen het is de bedoeling dat dit leer ja ri ge analfabeten deze methode biedt
twee plan in de zomer van 2001 klaar is het routes een sne ll e en een langzame
verder leerplan zal antwoord geven op de volgende kan nog ingezet worden beter
l ezen geschre vragen ven voor analfabeten in de bve in dit boek wie zijn zorgleer-
lingen en hoe kunnen we zijn de teksten gerangschikt op dri e niveaus hen herken-
nen een sterk punt is dat er op de eenvoudig welke consequenties heeft dat voor
het niveau ge richt gewerkt wordt aan de ontwik onderwijs keling van vaardighe-

den voor begrijpend le hoe kunnen cognitieve vaardigheden verder zen een voorbeeld uit deze methode staat in ontwikkeld worden afbeelding z hebben zorgleerlingen een speciale didacti verder zijn nog bruikbaar taalriedels applaus sche aanpak nodig voor je nederlands en mag ik u wat vragen bij waarnaar stromen zorgleerlingen uit en wat taalriedels worden de leerlingen op een speel hebben ze daarvoor aan kennis en vaardighe se manier vertrouwd gemaakt met klemtoon den nodig accent en ritme in de nederlandse taal welke leermiddelen nt2 zijn beschikbaar applaus voor je nederlands biedt all erlei drama hoe verhoudt nt2 zich tot de andere vak achtige oefeningen en draagt zo bij tot de ken 1999 2 moer 69 hoe kan binnen de schoolorganisatie reke management voortgezet onderwij s opdracht ning gehouden worden met zorgleerlingen gegeven tot het schrijven van een bl auwdruk voor e en rr t z methode voor zorgleerlingen in dit artikel hebben we een overzi c ht gege in de e erste opvang van het voo rt gezet onder ven van de stand van zaken op dit moment wijs hieraan w e rk e n medewerkers van het in een later stadium van de ontwikkeling van pedologisch instituut en het proje ct-bureau een leerplan voor zorgle e rli nge n zullen we gezamenlijk in deze blauwdruk wordt beschre een vervolgoverzicht van onze activiteite n ven hoe e en tv t z methode eruit mo et zien geven in dat artike l komt d e nadru k t e ligge n voor l e erlingen die uitstromen n aar het vs o op de cognitieve ontwikke ling en hoe deze mlk het toekoms tige praktijkonderwijs in zich verhoudt tot nt2 leren e n de didac ti s ch e de blauwdruk worden ook voorbe elden van consequ e nties daarvan le s m a te ria al uitge werkt er zal worden onder zocht in hoeverre e en nt2 methode voor de blauwdru k zorgleerlingen kan aansluiten bij zebra het is de bedoeling dat de blauwdruk omstreeks in ap ri l x999 verschijnt zoals gezegd ze bra septemb e r 1999 klaar i s e en nt2 methode voor de eers te opvang voor twaalf tot vijftienja rigen deze metho t o t s lo t de richt zic h op leerlingen die uitstromen naar vbo mavo havo en vwo in e e n op verschill ende manier e n i s nu een aanzet ond e rzoek van claessen s en de maa 1 996 gegeven om aandacht te bested e n aan de werd uitgaande van de ontwikkelrationale le e r s ituatie van zorgleerlinge n aan een leer voor ze bra de verwa c hting uitgesproken dat plan voor zorgleerlingen en een blauwdruk deze methode voor een bepaalde typ e zorg voor e e n methode voor een deel van die leerlingen niet goed inzetbaar zou zijn dit groep wordt op het proje c tbureau en het werd ook tijdens de uittestfase van zebra pedologis ch instituut in rott e rd a m hard duidelijk daarom werd door het proces gewerkt 70 moer 1999 2 ongetwijfeld worden er ook op andere methode aanvankelijk lezen in het nederlands plaatsen in den lande activiteiten ontwikkeld voor allochtone neveninstromers tilburg 1996 om een zo goed mogelijk leerplan tot stand te liem-berg e m huizinga f jansen de ijs brengen voor zorgleerlingen die nog niet zo brek-er basisleergang nederlands voor volwassen lang in nederland zijn wij zouden graag met anderstaligen deel 1 docentenhandleiding co ll ega s die met deze problematiek bezig tekstboek en werkboek amsterdam 1995 zijn in contact komen mommers ceasar e a veilig leren lezen til een knelpunt waar wij geen aandac ht aan burg kunnen besteden ligt bij de intake het is ree s c van der spreken is zilver basisteksten belangrijk dat er zo snel mogelijk vastgesteld en docentenhandleid- ing verwerkingsoefe kan worden wie tot de groep zorgleerli ngen ningen a af-

beeldingen woordenlijsten behoort en wat zijn specifieke zorgpunten geheugensteun meppel amsterdam 1988 zijn daarvoor moet een goed diagnostisch i99i apparaat ontwikkeld worden ook een goed snijders g a hendriks startpunt basisleerleerlingvolgsysteem is voor deze leerlingen gang nt2 docentenhandleiding tekstboek onontbeerlijk wellicht zijn er ook op dit en oefenboek den bosch 1994 gebied reeds ontwikkelingen gaande stichting centrale opvang vluchtelingen mag ik wat vragen docentenhandleiding met cur lite rat u u r sistenmateriaal bij zeven videofilms voor het onderwijs nederlands als tweede taal aan claessens w j de maatussen wal en schip volwassenen apeldoorn 1996 de behoefte aan leermiddelen voor anderstalige tholen b van eindred tempo utrecht z o rgleerlingen in het voortgezet onderwijs eind r 990 rapport rotterdam het projectbureau 1996 interne publicatie dijk a van m delcour horen zien en dan schrijven leerplan nederlands analfabete nieuw komers in het voortgezet onderwijs rotterdam het projectbureau 1998 hofstede g allemaal anders de nkend en omgaan met cultuurverscillen amsterdam i99i kijken f taaltaken binnen zebra in moer 1998 2 blz 66 7 6 meeuw adolescentie een psychosociale benadering groningen 1994 lesmaterialen alons l e a zebra basisleergang nt2 voor neveninstromers in het voortgezet onderwijs amsterdam te verschijnen brandenbarg n applaus voor je nederlands een handleiding voor het gebruik van drama in het tweede taalonderwijs aan jongeren amsterdam 1994 deen j c van veen taalriedels oefenen met routineformuleringen groningen 1994 gathier m d de kruyf beter lezen cursus voor beginnende volwassen lezers in het nederlands docentenhandleiding tekstboek en oefenboek bussum 1996 guchte g van de lezen doe je overal een 1999 2 moer 71